

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon – Cyngor Sir Ynys Môn

Blwyddyn archwilio: 2023-24

Dyddiad cyhoeddi: Tachwedd 2024

Cyfeirnod y ddogfen: 4586A2024

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol. Ceir rhagor o wybodaeth yn ein [Datganiad o Gyfrifoldebau](#).

Archwilio Cymru yw'r enw torfol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân y mae ganddynt ill dau eu swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel a ddisgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddo ef ei hun unrhyw swyddogaethau.

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol, staff Swyddfa Archwilio Cymru na, lle y bo'n berthnasol, yr archwilydd a benodwyd mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwyllir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd parti'n perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru a, lle y bo'n berthnasol, yr archwilydd a benodwyd yn drydydd parti'n perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at [Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru](mailto:swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru).

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Ynglŷn ag Archwilio Cymru

Ein nodau a'n huchelgeisiau

Rhoi Sicrwydd

i bobl Cymru bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda

Egluro

sut mae arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio a sut mae'n diwallu anghenion pobl

Ysbrydoli

a grymuso'r sector cyhoeddus yng Nghymru i wella

Manteisio'n llawn ar ein persbectif, ein harbenigedd a'n dyfnder mewnwelediad unigryw

Cryfhau ein sefyllfa fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

Cynyddu ein gwelededd, ein dylanwad a'n perthnasedd

Bod yn sefydliad enghreifftiol ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

Cynnwys

Cyflwyniad	5
Adroddiad manwl	
Perthnasedd y datganiadau ariannol	6
Cydymffurfio moesegol	7
Barn archwilio arfaethedig	8
Materion a gododd yn ystod yr archwiliad	9
Atodiadau	
Atodiad 1 – Adroddiad archwilio arfaethedig	10
Atodiad 2 – Llythyr sylwadau	15
Atodiad 3 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	18
Ansawdd archwilio	29
Eich cefnogi chi	30

Cyflwyniad

Rwyf bellach wedi cwblhau fy archwiliad i raddau helaeth yn unol â'm Cynllun Archwilio Manwl 2024 dyddiedig Mehefin 2024.

Mae'r Adroddiad hwn ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon yn crynhoi prif ganfyddiadau fy archwiliad o'ch adroddiad blynyddol a chyfrifon 2023-24. Mae fy nhîm eisoes wedi trafod y materion hyn gyda'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) – Swyddog Adran 151 a'i dîm.

Rwy'n ddiolchgar iawn i'ch swyddogion am eu cymorth wrth gynnal yr archwiliad hwn.

Adrian Crompton
Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Perthnasedd y datganiadau ariannol

Perthnasedd £3.003 miliwn

Fy nod yw adnabod a chywiro camddatganiadau perthnasol, h.y. y rhai a allai achosi fel arall i ddefnyddiwr y cyfrifon gael ei gamarwain.

Cyfrifir perthnasedd gan ddefnyddio:

- gwariant gros yn 2023-24 o £300.3 miliwn a gyfrifir gan ddefnyddio cyfrifon drafft 2023-24.
- Canran perthnasedd o 1%

Rwy'n cymhwyso'r ganran perthnasedd i wariant gros i gyfrifo perthnasedd.

Byddaf yn adrodd wrthy ch ar unrhyw gamddatganiadau uwchlaw £150,000, a gyfrifir fel 5% o berthnasedd (a elwir yn 'lefel ddibwys').

Meysydd o ddi-ddordeb penodol

Ceir rhai meysydd yn y cyfrifon a all fod o fwy o bwysigrwydd i ddefnyddiwr y cyfrifon. Rydym yn pennu lefelau perthnasedd is ar gyfer y rhain fel a ganlyn:

- E.e. Adroddiad ar gydnabyddiaeth ariannol £1,000
- E.e. Datgeliadau partïon cysylltiedig £10,000

Cydymffurfio moesegol

Cydymffurfio â safonau moesegol

Rydym yn credu:

- ein bod wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol y mae'n ofynnol i ni eu dilyn wrth wneud ein gwaith;
- ein bod wedi aros yn annibynnol arnoch chi;
- nad yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu; ac
- nad oes gennym unrhyw berthnasoedd a allai danseilio ein hannibyniaeth neu ein gwrthrychedd.

Barn archwilio arfaethedig

Barn archwilio

Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch wedi darparu Llythyr Sylwadau ar ein cyfer (gweler isod).

Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 1**

Llythyr sylwadau

Llythyr ffurfiol yw Llythyr Sylwadau sy'n eich galluogi i gadarnhau wrthym bod yr wybodaeth a ddarparwyd ar ein cyfer yn ystod yr archwiliad yn gywir ac yn gyflawn. Mae peth o'r wybodaeth hon wedi'i nodi'n wybodaeth sy'n angenrheidiol yn ôl safonau archwilio; gall gwybodaeth arall ymwneud yn benodol â'ch archwiliad.

Mae'r llythyr yr ydym yn gofyn i chi ei lofnodi wedi'i gynnwys yn **Atodiad 2**.

Materion a gododd yn ystod yr archwiliad

Camddatganiadau

Mae camddatganiad yn digwydd lle nad yw gwybodaeth yn y cyfrifon yn unol â safonau archwilio.

Camddatganiadau nas cywirwyd

Mae'r rheolwyr wedi cytuno i ddiwygio'r holl gamddatganiadau a nodwyd yn ystod yr archwiliad. Nid oes unrhyw gamddatganiadau heb eu cywiro yn y cyfrifon.

Camddatganiadau a gywirwyd

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom gamddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw chi yn ein tyb ni.

Caiff y rhain eu nodi yn **Atodiad 3**.

Materion arwyddocaol eraill

Yn ychwanegol at y camddatganiadau a ganfuwyd yn ystod yr archwiliad rydym hefyd yn adrodd wrthyich ar faterion arwyddocaol eraill.

Ni chanfuwyd unrhyw faterion o'r fath yn ystod yr archwiliad.

Atodiad 1

Adroddiad archwilio arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir Ynys Môn

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Cyngor Sir Ynys Môn

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir Ynys Môn yn cynnwys y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid, y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llifoedd Arian Parod, y Datganiad Symud ar y Cyfrif Refeniw Tai, Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasedd arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24.

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Ynys 31 Mawrth 2024 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (Y DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau'r Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Cyngor Sir Ynys Môn yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi adnabod unrhyw ansicrwydd perthnasol mewn perthynas â digwyddiadau neu amodau a all, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Cyngor Sir Ynys Môn i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Caiff fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol eu disgrifio yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn yr adroddiad blynyddol, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Y Swyddog Cyllid Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn berthnasol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gafwyd wrth gyflawni'r archwiliad, neu'n ymddangos fel arall fel pe bai wedi cael ei chamddatgan yn berthnasol. Os wyf yn canfod anghysonderau perthnasol o'r fath neu wybodaeth berthnasol o'r fath sy'n ymddangos fel pe bai wedi cael ei chamddatgan, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn achosi camddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, os wyf yn dod i'r casgliad bod yr wybodaeth arall hon wedi'i chamddatgan yn berthnasol, mae'n ofynnol i mi nodi'r ffaith honno.

Nid oes unrhyw beth gennyf i'w nodi yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24;
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Cyngor Sir Ynys Môn a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon Cyngor Sir Ynys Môn sy'n rhoi darlun gwir a theg ac sy'n cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall;
- asesu gallu Cyngor Sir Ynys Môn i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y swyddog cyllid cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Cyngor Sir Ynys Môn yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a nodir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Sir Ynys Môn sy'n ymwneud ag:
 - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cofnodi dyddlyfrau anarferol;
- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Cyngor Sir Ynys Môn, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Cyngor Sir Ynys Môn yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Sir Ynys Môn.
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partiön cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a ganfuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr ac ymgynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymglyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrduedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreolaidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Sir Ynys Môn, a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yr wyf yn tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Ynys Môn yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
04-12-2024

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Atodiad 2

Llythyr sylwadau

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd
CF10 4BZ

03 Rhagfyr 2024

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2023-24

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol sy'n cael ei harchwilio) Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u gwirionedd a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym ni yn cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Yr ydym ni wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2023-24; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg gywir a theg yn unol â hwy;
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a

- mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt;
- canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Cyngor Sir Ynys Môn ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- gwybodaeth am bwy yw'r holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasoedd a thrafodion partïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt;

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd i lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig, yn briodol i gyflawni cydnabyddiaeth, mesuriad neu ddatgeliad sy'n rhesymol yng nghyd-destun y fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Rhoddwyd cyfrif priodol am berthnasoedd a thrafodion partïon cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhoddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae effeithiau camddatganiadau nas cywirwyd a ganfuwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unol ac ar y cyd, i'r datganiadau ariannol o'u cymryd yn eu cyfanrwydd.

Sylwadau gan Cyngor Sir Ynys Môn

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Cyngor Sir Ynys Môn ar 3 Rhagfyr 2024.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Llofnodwyd gan:

Marc Jones

Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) –
Swyddog Adran 151

Dyddiad: 3 Rhagfyr 2024

Cynghorydd Gary Pritchard

Arweinydd, Cyngor Sir Ynys Môn

Dyddiad: 3 Rhagfyr 2024

Atodiad 3

Crynodeb o gywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Cywiriadau sy'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol		
Gwerth y cywiriad	Meysydd yn y cyfrifon	Esboniad
£142,290,000 (2023-24)	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (2023-24) Cafodd yr addasiad pensiwn net o £71,145,000 ei gredydu'n anghywir i'r CIES yn hytrach na'i ddebydu. Effeithiodd y mater hwn hefyd ar yr ased pensiwn net ac mae'r cywiriad fel a ganlyn ar gyfer 2022-23 a 2022-24: Dileu Ased Pensiwn Net: Cynnydd o £142,290,000 Ail-fesur rhwymedigaeth pensiwn net: Gostyngiad o £143,700,000	Mae'r newid hwn yn sicrhau bod y symudiadau a gyflwynir yn y CIES yn adlewyrchu'r symudiadau yn Nodyn 34 – Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig a Nodyn 9c – Cronfa Bensiwn Wrth Gefn. Er nad oedd y cyflwyniad cychwynnol o fewn y CIES yn gyson â'r nodiadau, roedd yr effaith net ar y datganiadau ariannol sylfaenol yn gywir.
£39,628,000 (2022-23) (dosbarthiad o fewn CIES yn unig)	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (2022-23) Dileu Ased Pensiwn Net: Cynnydd o £39,628,000 Ail-fesur rhwymedigaeth pensiwn net: Gostyngiad o £39,628,000	

£1,406,000

Nodyn 30 – Incwm Grantiau

Grantiau Refeniw a gredydwyd i wasanaethau: Gostyngiad o £1,406,000

Nodyn 25a – Incwm a Gwariant Wedi'i Ddadansoddi yn ôl natur

Gwariant Gwasanaeth Arall: Gostyngiad o £1,406,000

Incwm o Grant a Chyfraniadau'r Llywodraeth: Gostyngiad o £1,406,000

Sicrhau bod incwm a gwariant ond yn cael ei gydnabod, lle mae'r trafodion yn ymwneud â'r Awdurdod yn unol â Chod Ymarfer CIPFA.

£1,160,000

Nodyn 13a – Asedau Anghyfredol – Eiddo, Offer a Chyfarpar

Eiddo, Offer a Chyfarpar sy'n cael eu hadeiladu – Ychwanegiadau: Gostyngiad o £1,093,000

Nodyn 25a – Incwm a Gwariant wedi'i Ddadansoddi yn ôl Natur:

Gwariant Gwasanaethau Eraill: Gostyngiad o £66,000

Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth: Gostyngiad o £1,044,000

Nodyn 30 – Incwm Grantiau

Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau: Gostyngiad o £1,044,000

Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw: Cynnydd o £489,000

Nodyn 20 – Credydwyr

Symiau taladwy eraill – tymor byr: Gostyngiad o £1,160,000

Nodyn 18 – Dyledwyr

Symiau Derbyniadwy Eraill: Gostyngiad o £554,000

Mae'r diwygiadau hyn hefyd yn effeithio ar nodyn 17 Gwariant ac Ariannu Cyfalaf

Cyflawnodd y tîm cyllid waith ychwanegol i roi sicrwydd bod hwn yn ddigwyddiad unigol a oedd yn effeithio ar un prosiect yn unig. Mae ein hadolygiad o'r gwaith ychwanegol yn cadarnhau bod hyn yn wir.

I adlewyrchu'n gywir na throsglwyddwyd perchnogaeth nifer o bympiau gwres i'r Awdurdod tan flwyddyn ariannol 2024-25.

<p>£826,000</p>	<p>Nodyn 30 – Incwm Grantiau</p> <p>Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau: Cynnydd o £826,000</p> <p>Nodyn 18 – Dyledwyr</p> <p>Symiau Derbyniadwy Eraill: Cynnydd o £826,000</p>	<p>Sicrhau bod incwm wedi'i gydnabod o fewn y flwyddyn ariannol gywir.</p>
<p>£823,000</p>	<p>Nodyn 18 - Dyledwyr</p> <p>Symiau Derbyniadwy Eraill: Gostyngiad o £823,000</p> <p>Nodyn 20 – Credydwyr</p> <p>Symiau Taladwy Eraill: Gostyngiad o £823,000</p>	<p>Cywiro trafodion a gredydwyd fel rhwymedigaeth, yn hytrach na dileu ased cyfartal a gwrthygyferbyniol a gydnabuwyd yn flaenorol, o fewn y fantolen.</p>
<p>£774,000</p>	<p>Nodyn 13a – Asedau Anghyfredol – Eiddo, Offer a Chyfarpar</p> <p>Tir ac Adeiladau: Ailbriso i'r Gronfa Ailbrisant Wrth Gefn: Cynnydd o £774,000</p> <p>Nodyn 9b - Cronfa Ailbriso Wrth Gefn</p> <p>Ailbriso asedau a cholledion amhariad nas codir ar y diffyg ar ddarparu gwasanaethau: Cynnydd o £774,000</p>	<p>Sicrhau bod gwerthoedd asedau yn cael eu datgan yn gywir yn seiliedig ar fewnbynau prisio priodol.</p>

<p>£561,000</p>	<p>Nodyn 16 – Eiddo Buddsoddi</p> <p>Enillion / (Colledion) net o addasiadau gwerth teg: Gostyngiad o £561,000</p> <p>Nodyn 25a – Dadansoddiad o Natur Gwariant ac Incwm</p> <p>Dibrisiant, amorteiddio, amhariad a symud mewn gwerth y farchnad eiddo buddsoddi: Cynnydd o £561,000</p> <p>Nodyn 11 – Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi</p> <p>Incwm a gwariant mewn perthynas ag eiddo buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg: Cynnydd o £561,000</p>	<p>Roedd yr Awdurdod wedi ailbriso eiddo buddsoddi penodol ar 100% o'r prisiad, fodd bynnag, dim ond hawl i 16% o werth yr ased sydd gan yr awdurdod. Mae'r diwygiad yn sicrhau mai dim ond cyfran yr Awdurdod sy'n cael ei gynnwys yn y datganiadau ariannol.</p>
<p>Amryw</p>	<p>Nodyn 13a - Asedau Anghyfredol – Eiddo, Offer a Chyfarpar</p> <p>Mae newidiadau amrywiol wedi'u gwneud mewn perthynas â gwaredu eiddo y Cronfa Refeniw Tai (CRT) gyda gwerth net llyfr (NBV) o £494,000 na chafodd ei nodi wrth ddrafftio'r datganiadau ariannol cychwynnol.</p> <p>Bu nifer o symudiadau yn ymwneud â'r addasiad hwn sy'n effeithio ar Nodyn 13a - Eiddo, Offer a Chyfarpar, Nodyn 9 - Cronfa Ailbriso Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a nodiadau ategol perthnasol.</p>	<p>I sicrhau bod asedau a waredwyd yn ystod y flwyddyn yn cael eu dosbarthu a'u dad-gydnabod yn gywir yn y datganiadau ariannol.</p>

<p>£384,000</p>	<p>Nodyn 20 – Credydwy Symiau taladwy eraill – tymor byr: Gostyngiad o £384,000</p> <p>Nodyn 25a - Gwariant ac Incwm wedi'u Dadansoddi yn ôl natur Gwariant Gwasanaethau Eraill: Gostyngiad o £384,000</p> <p>Incwm Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth: Gostyngiad o £384,000</p> <p>Nodyn 30 – Incwm Grantiau</p> <p>Credyd i wasanaethau – Cronfa Lefelu i Fyny: Gostyngiad o £384,000</p> <p>Grantiau a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw</p> <p>Cronfa Lefelu i Fyny: Cynnydd o £384,000</p> <p>Mae'r newid hwn hefyd yn effeithio ar nodyn 17 gwariant a chyllido cyfalaf.</p>	<p>Sicrhau bod gwariant sydd wedi'i gydnabod yn berthnasol i'r flwyddyn ariannol gywir.</p>
<p>£367,000</p>	<p>Nodyn 13a - Asedau Anghyfredol – Eiddo, Offer a Chyfarpar</p> <p>Anheddau'r Cyngor: Cynnydd Ailbrisiu i'r Gronfa Ailbrisiu Wrth Gefn: Gostyngiad o £367,000</p> <p>Nodyn 9b – Cronfa Ailbrisiu Wrth Gefn</p> <p>Ailbrisiu asedau a cholledion amhariad nas codir ar y diffyg ar ddarparu gwasanaethau: Gostyngiad o £367,000</p>	<p>Adlewyrchu gwerth cywir anheddau'r cyngor yng nghofrestr asedau'r awdurdod.</p>

<p>£261,000</p>	<p>Nodyn 7 – Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd</p> <p>Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd – Cronfeydd wrth gefn gwasanaethau llai na £500k: Gostyngiad o £261,000</p> <p>Nodyn 30 – Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw</p> <p>Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw: Cynnydd o £261,000</p>	<p>Sicrhau bod yr awdurdod yn cydnabod symiau a dderbyniwyd mewn perthynas ag incwm grant fel rhwymedigaeth, hyd nes y bydd y telerau sy'n gysylltiedig â'r grant wedi'u bodloni.</p>
<p>£245,000</p>	<p>Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr</p> <p>Gwariant net Addysg, Pobl Ifanc a Sgiliau: Cynnydd o £245,000</p> <p>Nodyn 11 – Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi</p> <p>Llog derbyniadwy ac incwm tebyg: Gostyngiad o £245,000</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar ddsbarthiad o fewn y CIES yn unig.</p>	<p>Sicrhau bod llog derbyniadwy ac incwm tebyg yn cael ei ddatgelu'n gywir.</p>

Cywiriadau sy'n effeithio ar nodiadau datgelu yn unig

Gwerth y cywiriad	Meysydd yn y cyfrifon	Esboniad
£19,806,000	<p>Cyfrif CRT – Nodyn 3 Gwariant Cyfalaf</p> <p>Mae Cod CIPFA yn ei gwneud yn ofynnol i Gyngorau ddatgelu dadansoddiad o wariant cyfalaf HRA, wedi'i rannu rhwng Tai, Tir ac Eiddo Arall. Datgelwyd hyn i ddechrau fel un llinell yn unig yn y cyfrifon drafft.</p> <p>Mae'r gwariant bellach wedi'i ailddosbarthu rhwng Tai, Tir ac Eiddo Arall.</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Mae'r addasiad hwn yn sicrhau bod y nodyn yn datgelu gwariant CRT yn unol â gofynion Cod CIPFA</p>
£11,813,000	<p>Nodyn 14 Ymrwymadau Cyfalaf Sylweddol</p> <p>Ymrwymiad Gosod Pwmp Gwres: Cynnydd o £11,813,000</p>	<p>Yn dilyn adolygiad o'r mater pwmp gwres a adlewyrchwyd uchod, mae ymrwymiad cyfalaf ar gyfer gweddill gwerth y contract bellach wedi'i ddatgelu i sicrhau tryloywder ymrwymadau cyfalaf yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA.</p>
£10,522,000	<p>Nodyn 35b – Rhwymedigaethau Ariannol</p> <p>Cyfanswm y Rhwymedigaethau heb eu diffinio fel rhwymedigaethau ariannol: Cynnydd o £10,522,000</p> <p>Cyfanswm yr Ymrwymadau: Cynnydd o £10,522,000</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Cysoni Rhwymedigaethau Ariannol o fewn Nodyn 35a â'r hyn a ddatgelir yn y Fantolen</p>

<p>£623,000</p>	<p>Nodyn 6 – Addasiadau rhwng Sail Gyfrifo a Chyllido o dan Reoliadau</p> <p>Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf dan statud: Cynnydd o £623,000</p> <p>Gwariant cyfalaf a godwyd yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a'r CRT: Gostyngiad o £623,000</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Sicrhau bod Nodyn 6 yn cael ei ddatgan yn gywir ac yn gyson â datgeliadau eraill yn y datganiadau ariannol.</p>
<p>£444,000</p>	<p>Nodyn 35a – Asedau Ariannol</p> <p>Asedau heb eu diffinio fel offerynnau ariannol: Gostyngiad o £444,000</p> <p>Cyfanswm asedau: Gostyngiad o £444,000</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Cysoni Asedau Ariannol o fewn Nodyn 35a â'r hyn a ddatgelir yn y Fantolen</p>
<p>£353,000</p>	<p>Nodyn 35c – Incwm, Gwariant, Enillion a Cholledion</p> <p>Refeniw llog: Cynnydd o £353,000</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Sicrhau bod y datgeliad yn Nodyn 35c yn gyson â llog derbyniadwy a gydnabyddir yn ystod y flwyddyn.</p>

Amryw	<p>Nodyn 27 – Tâl Swyddogion (Tabl 2022-23)</p> <p>Diweddarwyd y ffigurau yn nhabl cymharol 2022-23 i adlewyrchu'r cytundeb â Datganiad Cyfrifon Archwiliedig 2022-23.</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Roedd tâl uwch swyddogion 2022-23 yn cynnwys y wybodaeth yn ymwneud â 2021-22, yn hytrach na 2022-23.</p>
Amryw	<p>Nodyn 31 – Partïon Cysylltiedig</p> <p>Gwnaed amryw o newidiadau i'r nodyn Partïon Cysylltiedig i wella perthnasedd ac eglurder i'r sawl sy'n darllen y cyfrifon.</p> <p>Roedd y newidiadau yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ychwanegu trafodion coll - Dileu gwybodaeth nad yw'n ofynnol gan God CIPFA - Ailfformatio'r nodyn <p>Mae'r diwygiadau hyn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid ydynt yn effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Sicrhau bod y datgeliad wedi'i wneud yn unol â Chod Ymarfer CIPFA a gwella perthnasedd ac eglurder i'r sawl sy'n darllen y datganiadau ariannol.</p>
Amryw	<p>Nodyn 34 – Cynllun Pensiwn Buddion Diffiniedig Llywodraeth Leol</p> <p>Mae nifer o newidiadau cyflwyniadol wedi'u gwneud i'r nodiadau pensiwn i adlewyrchu'n gywir y cysoniad o werth presennol asedau a rhwymedigaethau'r cynllun.</p> <p>Mae'r diwygiadau hyn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid ydynt yn effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Er mwyn sicrhau bod Nodyn 34 yn cael ei ddatgan yn gywir, ei fod yn cytuno ag adroddiad yr actiwari ac yn cael ei gyflwyno yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA.</p>

Anrhif	<p>Nodyn 41 – Rhwymedigaethau Wrth Gefn</p> <p>Ychwanegwyd rhwymedigaeth amodol ychwanegol mewn perthynas â diswyddo unigolyn a oedd yn flaenorol yn gyflogai i'r sefydliad a ragflaenodd yr Awdurdod.</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>I sicrhau, lle mae posibilrwydd o all-lif o adnoddau economaidd yn y dyfodol, bod rhwymedigaeth wrth gefn yn cael ei chydabod yn y datganiadau ariannol.</p>
Amryw	<p>Datganiadau CRT – Nodyn 7 – Costau Pensiwn</p> <p>Ailstrwythurwyd y nodyn datgelu hwn i roi darlun mwy priodol i ddefnyddiwr y cyfrifon o gost gwasanaeth gyfredol y CRT.</p> <p>Mae'r diwygiad hwn yn effeithio ar y nodyn datgelu yn unig ac nid yw'n effeithio ar y datganiadau sylfaenol.</p>	<p>Rhoi adlewyrchiad mwy cywir o weithrediadau'r awdurdod i ddefnyddiwr y cyfrifon.</p>
Amryw	<p>Amryw</p> <p>Gwnaethpwyd nifer o fân newidiadau i'r datganiadau ariannol yn ymwneud â diwygiadau i ddatgeliadau gwybodaeth, newidiadau naratif, gwallau castio neu gwallau teipio.</p>	<p>Sicrhau cywirdeb y datganiadau ariannol a chydymffurfio â Chod CIPFA.</p>

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â gwneud pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan QAD*, ac mae ein Cadeirydd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2023](#).

Ein Pobl

Ffurir y llinell sicrwydd gyntaf gan ein staff a'n rheolwyr sy'n gyfrifol yn unigol ac ar y cyd am gyflawni'r safonau o ansawdd archwilio yr ydym yn dyheu amdanynt.

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- Goruchwyllo ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio

Ffurir yr ail linell sicrwydd gan y polisiau, yr offer, y ddysg a'r datblygiad, y canllawiau, a'r arweinyddiaeth a ddarparwn i'n staff i'w cefnogi i gyrraedd y safonau ansawdd archwilio hynny.

- Rhaglen archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

Ffurir y drydedd linell sicrwydd gan y gweithgareddau hynny sy'n rhoi sicrwydd annibynnol dros effeithiolrwydd y ddwy linell sicrwydd gyntaf.

- Adolygiadau Rheoli Ansawdd Ymgysylltu
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddi'r achos sylfaenol
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Y Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

*Cangen monitro ansawdd Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr yw'r Adran Sicrhau Ansawdd.

Eich cefnogi chi

Mae Archwilio Cymru wedi datblygu ystod o adnoddau i roi cymorth i graffu ar gyrrff cyhoeddus Cymru ac i gynorthwyo'r cyrff hynny i barhau i wella'r gwasanaethau y maent yn eu darparu ar gyfer pobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

	ein gwaith Arfer Da lle'r ydym yn rhannu arfer a mewnwelediadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio i ategu ein hamcanion i roi sicrwydd, egluro ac ysbrydoli.
	ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd ar eich cyfer am ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.
	ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio a gwblhawyd mewn cyrff cyhoeddus.
	gwybodaeth am ein blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad 2023-2026 a gaiff ei llywio gan weithgarwch ymgysylltu â rhanddeiliaid a'n dadansoddiad sy'n rhoi darlun o wasanaethau cyhoeddus.
	amryw offer data a ffeithluniau i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau gwariant cyhoeddus gan gynnwys ystod o fewnwelediadau eraill i graffu ar ddarparu gwasanaethau cyhoeddus.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am Archwilio Cymru yn ein [Cynllun Blynyddol 2024-25](#) a hefyd [Ein Strategaeth 2022-27](#).

Audit Wales

1 Cwr y Ddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.